KLÍČOVÉ DETERMINANTY ÚČASTI DOSPĚLÝCH NA NEFORMÁLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ V ČR

KEY DETERMINANTS OF ADULT PARTICIPATION IN NON-FORMAL EDUCATION IN THE CZECH REPUBLIC

Kalenda Jan, Kočvarová Ilona, Vaculíková Jitka

Klíčová slova: Adult Education Survey, neformální vzdělávání, další vzdělávání, nerovnosti ve vzdělávání, trh práce
Key words: Adult Education Survey, non-formal and further education, educational inequalities, labor market

Cílem příspěvku je prezentovat stěžejní determinanty účasti dospělých na neformálním vzdělávání v letech 2011 a 2016. Naší snahou je přitom poukázat jak na přetrvávající trendy v determinantách účasti na neformálním vzdělávání, tak i na jejich nedávné proměny.

Neformální vzdělání je společenskou praxí, která vede k ekonomickému růstu, sociálnímu začlenění a vyšší kvalitě života podle badatelů (Regmi, 2015) i národních a mezinárodních politických dokumentů (Evropská komise, 2014). V České republice se jím rozumí veškeré vzdělávání dospělých, které je organizováno mimo oficiální národní vzdělávací systém, např. kurzy a školení v rámci společností nebo organizací nebo volnočasové vzdělávání, které mohou nebo nemusí být doplněny osvědčením. Navzdory pozitivním dopadům se setkáváme s celou řadou překážek při jeho realizaci. Z tohoto důvodu je výzkumná oblast zaměřená na účast dospělých na tomto typu vzdělávání reflektována v oblasti výzkumu vzdělávání dospělých (ČSÚ, 2018).

Studie vychází ze sekundární analýzy dat ze šetření Adult Education Survey v letech 2011 (N = 10 190) a 2016 (N = 12 272) pro Českou republiku. V obou případech se jedná o nezávislé reprezentativní výběry respondentů ve věku 18–69 let. Determinanty účasti na neformálním vzdělávání jsou modelovány s využitím logistické regrese a dále mapovány s pomocí klasifikačních stromů. Na základě analýzy ukazujeme, že k zásadním prediktorům účasti dospělých na neformálním vzdělávání v ČR patří pracovní status, aktivní přístup k hledání informací o vzdělávací nabídce a nejvyšší dosažené vzdělání. Pro samotnou účast na neformálním vzdělávání je pak typické, že od roku 1997 poprvé výrazně vzrostla nad úroveň 30 %, a sice na 39 %. Tento nárůst byl především způsoben výrazným zvýšením investic zaměstnavatelů do firemního vzdělávání

v posledních pěti letech, které se především odrazilo ve zvýšené účasti kvalifikovaných a nekvalifikovaných dělníků na neformálním vzdělávání.

Abstract: The aim of the paper is to present the key determinants of adult participation in non-formal education in 2011 and 2016. The study is based on a secondary analysis of data from the Adult Education Survey in 2011 (N = 10,190) and 2016 (N = 12,272) for the Czech Republic. Key predictors of adult participation in non-formal education in the Czech Republic include current main labour status, active search for information on educational offer and the highest education attained. Participation in non-formal education is mainly driven by increased employers' investment in corporate education.

Literatura/References:

ČSÚ. (2018). *Vzdělávání dospělých v České republice.* Výstupy z šetření Adult Education Survey 2016. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/vzdelavani-dospelych-v-ceske-republice-2016

European Commission. (2014). *Promoting adult learning.* (2015, December 12). Available at: http://ec.europa.eu/education/policy/adult-learning/adult_en.htm

Regmi, K. D. (2015). *Lifelong learning: Foundational models, underlying assumptions and critiques.* International Review of Education, 61(1), 133–151.